

més que en el mateix es parli de Brocà). Un *Guillem de Valloria* a. 1373 (BABL VI, 201), també podria venir d'allí, si bé és tant o més incert, trobant-se en un doc. relatiu a Cervera (Segarra). Uns Petrus *Balloria* i Rdus i Miron de *Batlloria* van com a pobladors de Bràfim a. 1159 (Font Rius, C. d. p., § 114). Un mas antic que devia ser una vintena de k. a l'E. del de Gualba apareix en tres docs. de c. 1206: «in parr. de *Macianeto*, in loco vocato *Valoria*» (Cart. de Roca-rossa, § 49 i § 44, 48). Almenys en part són llocs diferents, homònims o merament parònims, però fins els que ho són valen certament com a guiadors en la recerca.

Se'n proposà una ETIM. d'atractiva aparença: segons J. Segura: VALLIS AUREA o VALLIS DE AUREA (NP) id. (*La Veu del Monts*. 1893, 123; 1896, 107). La fonètica descarta ja la primera variant, que no explicaria la ll doble; i tampoc la segona, més fàcil en aquest aspecte, té gaire més fonament que la idea fixa d'aquell erudit que els ètimons no evidents de NLL han de ser NPP: si no és l'argument debilíssim d'un doc. de 1206 i de la grafia en V- de Pujades, de quan tota memòria viva de la distinció dels sons v/b era morta des de segles; en rigor ni tan sols es podria assegurar que la ll significui l i no h en les grafies de 1159, 1373 i 1600.

La forma *Baldòria* és més fidedigna; -LD- s'assimila a cada pas en h i tot seguit ll en tants noms (que hem expjlicat s. v. *Batlebò* supra, i passim). I així acaba de demostrar-ho un altre parònim: *Palol Sabaldòria* a l'Emp., agre. a Vilafant, nom en el qual sa és un article merament unitiu, com ho mostra també la menció més antiga *Palaciolo de Bauloria* a. 1362, seguit de *P. de Çabauloria* a. 1372 (Monst. XVIII, 207), *Par. de Palaciolo de Çabauloria* 1379 (Alsius, p. 185). Aquí tenim palesament la -LD- originària, encara mantinguda, i alhora h tornada yl, tal com s'esdevé en el d'un lloc ben pròxim: *La Caula* CALDA te. Boadella o en *baula/balda*, *Saules/Saldes* etc.

Realment hi ha un NP en l'origen de tots aquests noms. El germ. BALDUARI, compost de dos elements tan fecunds com BALD- i -WARI en el repertori d'aqueixa antroponímia, i testificat des de molt antic *Polypt. Irminonis*, S. VIII, *Baldwar*, S. IX, MGH II, 224: Först. 241); per a noms semblants en -wari, Först. 325 etc. El diftong -ya- s'hi contragué en ò, d'acord amb la pronúncia còrt = quart. del cat. popular i pagesívol.

A Cat. aquest nom de persona seguí viu també en la seva forma masculina, d'on *Batllori*, el cognom ben conegut. I també esdevingut NL *Batllori* vt. agr. de Serinyà (*ballóri* a Serinyà 1920), i repetit sobretot en aqueixes comarques. *Mas de Baillori* (uns 20 k. al SE., te. Cornella del Terri, XLIV, 150), i cognom a Vilavenut (XLIV, 133). Els mall. el pronuncien *vallóri* (BDLC II, 242; VIII, 18), però és una v secundària, com ho prova ja la tradició menorquina, en les velles dites: «*Billori* qui treu foc; / *Billori* qui treu foc, /

per encendre un cigarrot; / *Billori* qui treu fum, / *Billori* qui treu fum, / per encendre es llum» (Camps Merc., *Folk. Men.* I, 259, 270).¹

Ara bé, en l'etimologia a base de VALLIS hi pogué haver part de veritat; si bé llavors seria VALLIS LAUREA 'vall de llorers', o v. AUREA 'daurada' car no en marquen testimonis feaents, almenys en noms oc. frprov. i italians: *La Valaurie*, diversos llocs de l'Aude (en sis municipis, i en particular un paratge en te. Narbona, que ja es llegeix *Vallis Aurea(e)* 1124 etc. (Sabarthès, *Di. To Aude*). *Valloire* (Savoia) p. St. Michel de Maurienne. *Vallauri* cognom it., provinent d'un més antic -auria, com demostra amb paral·lels toponímics lombards, Flechia, *Mem. Ac. Lincei*, 1878, 613. Però la part principal la tingué BALDUARI.

Perquè també fora del cat. tenim NLL provinents del NP BALDUARI: l'asturià Rato cita *Baldòria* com a nom d'un poble gal·lec (s. v. *pértiga*); i avui —amb oi tornat ye: ast. *Balduera* te. Villaviciosa, i *Baldoreos* veïnat te. Pola de Lena. En el Cantal, *La Bouldoire* llogaret agr. a St. Constant (i doc. *Baldoyres* en docs. dels Ss. XVI i XVII, Amé, *Di. Top.*).

Car no sols era ben possible sinó quasi inevitable que en algun cas es vagi produir un creuament entre aquestes dues filiacions. A l'InvLC trobo cita d'un lloc «peciam terre loco voc. *Valouria* in te. de Vernet» en doc. de 1355, on deu tractar-se del Vernet de Perpinyà, car Ponsich registra *Vallis aurea* situant-ho en aquest terme, en mencions de 1186-1256.

¹ Degué ser pan-català aquest refranyet: car recordo que jo, amb altres marrecs dels barris vells de Barcelona —c. 1912— anava brandant un improvisat mandró, cantant: «*Batllori* pica fort, / B. p. f., / Va, va, va ---».

BATRE

Alguns derivats i compostos: el *Batent de la Vila* te. Lladurs (XXXVIII) si no està per *batan* (veg. n. a *Bast-*); *Les Bateries* te. Lluçena (XXIX, 99.11, potsers cap a la cota 719); d'algun fet de guerra. *A Batibecs* (-betz, molí, -bec camp), Capbreu d'Argelers a. 1292 (*Cerca*, 1959, 31): suposo terra picolada pels moixons.

Batipalmes, tipus toponímic que es repeteix a bastants llocs no sols a les terres catalanes i del Sud, i Nord de França: el pagès que ha de llaurar en aquests caps de serrat pirinencs no para de pegar-se a les mans, ertes pel vent, es *bat els palmells*: «terra de --- *Batipalmes*» cit. entre Riuferrer i la Menera a. 993 (coñe. Moreau xv, 993); -mes a. 1278 a Malloles, id. 1089, 1218, 1243, 1246, *vineto de -mes* 1214 (InvLC); *Coma de Batipalmes* p. Guils del Cantó, 1241 (BABL VII, 1821), i a Alinyà (xvi, 196, 198); -palmas a. 972, p. Cornudella de Valira (Abadal, P. i Rbg., n. 216); -palmas te. Torlarribera (xix, 74); «Corró de *Batipalmes*» ant. en el Vallès, S. XIII (Cart. de Roca-rossa, § 163). A la Vall d'Aran (amb assimilació b-p > pp): *Patipaumes*: en dos caires de serrat, a Begós i a Be-